

VESZPRÉMMEGYEI UJSÁG

Politikai lap. — Megjelenik minden csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési árak: Egész évre 12 kor. Fél évre 6 kor.
Negyed évre 3 kor. Egy hóra 1 kor.
Lekezesek, tántók, községi jegyzők 8 koronáért kapják a lapot.
Egyes szám ára a csütörtöki lapból 8, a vasárnapiból 16 fillér.

Felelős szerkesztő:
dr. Matkovich Tivadar.

Lapfőadósnak:
Ifj. Matkovich László.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Veszprém, Buhim-
utca 9.

Csütörtökön, pénteken, vasárnap és hétfőn a lapok az utcán is árusítottak.

A pénz is csatázik.

Hajdanában többnyire úgy ment a háború, hogy az ellenségek valahol összeütköztek, megverekedtek s az erősebb, vagy vitézebb rendszerűt néhány óra alatt legyőzte a másikat. Természetesen akkor is kellett ész is, meg pénz is a hadviseléshez, s ma is ugyancsak számot tesz benne a seregek száma és bátorsága. Mégis óriási a különbség minden eddigi háború és a mai között abban, hogy ma a szembenálló nemzetek minden testi és szellemi erejüket feszítik egymás ellen.

Erre nem volt még eddig példa. Ma nemcsak a fegyverek mérköznek. Azok is ugyan, még pedig millős hadseregek igen sokféle és bémulatos gyilkoló-szerszámai. De ma a háború szolgálatában áll azonkívül a tudomány is, meg a politika, meg a közgazdaság, meg a gazdasági élet is mindenestül. A pénz is csatázik. Sok egyéb mellett az is döntő fontossága, hogy melyik harcos fél bírja tovább költséggel. Igazán arról van most szó, hogy minden nemzeti képességet és értéket egybevetve, a hadviselő felek melyike különb a másiknál.

Hát ez már eddig is eldőlt. Mi magyarok az osztrákkal meg a némettel mindenben felette állunk az ellenséges szövetségnek. Fegyvereink sokkal tökéletesebbek. Katonáink hősiessége föltúlulthatatlan. Tudományunk magasabb fokú. Politikánk sikeresebb, mert becsületesebb, igaz és megnyerő a többi állammal szemben és az összefogás, a kölcsönös becsület, a nagy-szerű közös hivatás érzésétől áthatott egymás irányában. Közigazgatásunk olyan fegyelmezett és lelkes, hogy az itthonmaradottak együtt küzdenek a harctéren levőkkel. Gazdasági életünk olyan szerencsésen és bölcsen van szervezve, hogy minden szükséges terménnyel bőven el tudjuk látni magunkat és egymást, anélkül, hogy idegen országokra szorulnánk.

Ezek után már igazán döntő súly-lal esik a latba az, hogy pénz dolgában is mi vagyunk az erősebbek. Rengeteg pénz kell a világháborúhoz. Ellenségeink abban bizakodtak leginkább, hogy mi előbb fogyunk ki ebből a nagyon is szükséges valamiből, mint ők. Pedig megfordítva történt a dolog. Ők „mindegyre“ (állandóan) pillanatnyi penzzavarban vannak, mint a könnyelmű adósságcsináló, mi pedig

gyarapodunk, mint a jó gazda. A muszka a franciához, a francia az angolhoz, az angol az amerikaihoz jár kilincselni egy kis kölcsönért; mi azonban a magunk zsebéből szedjük elő a háborúhoz kellő ezer milliókat.

A német nemzet első ízben négy és fél, másodsor kilenc és fél, harmadszor ár épen tizenkétezer — millió márkát adott össze a hadviselés céljaira. Hát nemhogy kifogyna a költségből, hanem mindjobban és jobban bírja azt. A pénz is csatázik s a pénzek csatájában a német ismét egy Hindenburg-fajtájú diadalt aratott.

Mi magyarok egyszer ezermilliót, másodsor még többet teremtettünk elő az egész világon legvitézebb hadseregünk számára — és hogyha harmadizben is arra kerül a sor, bizonyára nem fogunk elmaradni hatalmas német szövetségünk, meg saját magunk mögött. Ha a pénz is csatázik, akkor mi a pénzzel is csatázzunk, mert lehetetlen meg nem mutatnunk ott is, hogy a szent igazságnak és imádott hazánknak a védelmében mindenütt és mindhalálig különb legények vagyunk a világ feldulására vetemedt ellenségeinknél. s.

A háború.

A miniszterelnöki sajtóosztály táviratai.

Höfer jelentése.

(Szept. 25.) Orosz hadszíntér: Novo-Aleximiecz körül és az Ikva alsó folyásánál az oroszok támadtak 11 sor mélységű oszlopban. **Mindenütt a legsúlyosabb veszteségeik közt vertük őket vissza.** Egy magaslati állást is elragadtuk. Rydomilnál **11 tisztet és 300 főnyi legénységet fogtunk el.** Kolkital északnyugatra lovasságunk az ellenséget néhány községből elűzte. Litvániában újra tért nyertünk. Olasz hadszíntér: Tiroli lövészek elűzték az alpinókat az Albiolo-csucsról. A Vilgereuth-fensíkon néhány olasz századnak támadását vertük vissza. 1000 főnyi olasz csapatot a Monte Piano lejtőin visszavonulásra kényszerítettünk. A Cellon-szakasz ellen intézett ellenséges támadás meg-hiusult. Délkeleten lényegesebb esemény nem történt.

Német jelentés.

(Szept. 25.) Nyugati hadszíntér: Fehér és színes angoloknak támadása a La Bassee-csatornától délre már tüzérségi tűzünkben összeomlott. Egy angol repülőgépet lelőttünk, vezetőjét elfogtuk. Keleti hadszíntér: Hindenburg hadserege: Rose és Grigge helységeket ismét elfoglaltuk. Dünaburg előtt további orosz állásokat foglaltunk el rohammal és ez alkalommal 1000 oroszot fogtunk el. Erős orosz támadások egy helyen muló sikerrel jártak. A hátráló ellenséget üldöző arcvonalunk átlépte a Soly-Olsany-Traby-Ivje-Novogrodek vonalat. Lipót herceg hadserege: Az ellenség ellentámasztását az egész arcvonalon megtörtük. Elűztük a Sdrvecszakaszt Korelicsi felett, valamint a Szczara-szakaszt Krasintól északnyugatra. 100 orosz fogoly és három géppuska jutott ke-

zünk. Mackensen hadserege: A Logisintől előretolt osztagainkat az oroszok akaró támadása elől az Oginski-csatorna és a Jasiolda mögé vontuk vissza. Ez alkalommal 2 tisztet és 100 főnyi legénységet elfogtunk.

Höfer jelentése.

(Szept. 26.) Orosz hadszíntér: Az ellenség volhyniai harcvonalunk ellen gyakran heves támadásokat intézett, **de mindenütt véresen visszavertük. Az oroszok nagy veszteséget szenvedtek.** Az Ikva-harcvonalon tegnapielőtt és tegnap összesen 20 tisztet és mintegy 4000 főnyi legénységet fogtunk el. Litvániában csapataink **Kraszin vidékéig nyomultak előre.** Olasz hadszíntér: Tüzérségünk most az Ortler-szakaszon is megkezdte a tüzelést. Egy olasz csapat San-Catharináig menekült, egy másikat elűztünk a Königspitzétől nyugatra lévő hadállásaiból. Csapataink Cima-Latolat megütszították az ellenségtől. Az önként jelentkező alpinóknak a Col del Boisen lévő állás ellen intézett támadása az **alpinóknak nagy veszteségével hiusult meg.** Délkeleti hadszíntér: **Tüzérségünk Belgrad körül lévő vonatosztagokra és a Topcsidermagaslaton lévő ellenséges gyalogságra eredményesen tüzelt.**

Német jelentés.

(Szept. 26.) Keleti hadszíntér: Hindenburg hadserege: Vilejkánál és Rebunnál **visszavertük az oroszok támadásait.** Friedrichstadtnál egy német repülő lelélt egy orosz repülőgépet. Lipót herceg hadserege: Kerecicsitől északra az oroszok makacsul védekeznek. Csapataink rohammal bevették

Negnievicsi városát. Novogrodeknát is több erős ellentámadást visszavertek. Baranovicztól keletre támadásunk a Szcara nyugati partján előrehalad. Néhány száz oroszot elfogtunk. Lijkig elértük a Szcara-t. Nyugati hadszíntér: A tengertől a Vogezéki erősbödött az ellenség tüzelése és a legnagyobb heveség fokozódott. Az ötven órási előkészítésre várt támadások megkezdődtek. Az angolok az Yperntől Roulersbe és Cominesbe vezető vasutak között ma reggel előrenyomultak. Támadásukat már visszavertük. Armentieresnél és a La Bassée-csatornától északra is támadnak. A franciák Soucheznél behatoltak szétlőtt árkaikba, azonban csapataink nyomban ismét kivetették őket. Tegnap ismét visszavertük az ellenséget. Promestől az Argonneokig intézkedtek a franciák támadásokat, visszautasítottuk. Az ellenség visszaözlő tömegei igen jelentékeny veszteségeket szenvedtek. A franciák gyenge előretörése Bezaane Grande felé, eredménytelen maradt.

Török jelentés.

(Szept. 26.) Dardanella-front: Tüzérségünk az Anaforta-szakaszon ismét elpusztította az ellenséges lövészárkok egy részét. A Sed il Bahr szakaszon jobbszárnyunk előtt egy akna felrobbantásával elpusztítottuk az ellenség lövészárkainak és drótkadályainak egy részét, ugyancsak ellenaknákat. Irak-front: Szeptember 22-én két ellenséges lovaszázadot, a Tigris folyó balpartján öt üteggel együtt visszaveteltünk.

Hófer jelentése.

(Szept. 27.) Orosz hadszíntér: Novalexiniecznél a több nap óta folyó csata az oroszok teljes vereségével ért véget. Ahol valamely lövészárkunkba ideig-óráig benyomultak, nagy veszteségek közt üztük újra ki. Tegnap tizszer megismételt orosz támadás omlott össze. Zalocsztól keletre állásainkba behatolt orosz csapatokat elfogtuk. Az Ikva—Styr vonalon az ellenség tevékenysége megbénult. Kelet-Galiciában csend uralkodik. A Litvániában küzdő osztrák-magyar csapatok az ellenséget. Kraszinnál a felső Szcara keleti partjára vetették vissza. Olasz hadszíntér: Az olaszok tegnap a görzi Vörös-kereszt kórházat, a genfi lobogó dacára tűz alá fogták. Az egyik gránát a műtőterembe csapott be. További 53 lövedék az épület fő szomszédságába ütött. Katonai célja ennek a népjogellenes cselekedetnek nem volt, mert ott csapatok sem közel, sem távol nem voltak. Délkeleti hadszíntér: Nincs ujság.

Német jelentés.

(Szept. 27.) Nyugati hadszíntér: A hónapok óta előkészített francia és angol offenzíva a támadókat céljukhoz nem hozta közelebb. Angol hajók Zeebrüggett hiába lökték. Egy hajó elsüllyedése és két másik megsérülése után visszavonultak. Az yperni szakaszon az ellenség nagy veszteségeket szenvedett. Lillétől délnyugatra egyik hadosztályunkat az első védővonalból a másodikba zoritották. Ellentámadásunk sikeresen halad előre. Souchez falának romjait önként kiürítettük. Más támadásokat könnyűszerrel vertünk vissza, sok helyen az ellenségnek igen súlyos vesztesége mellett. Kitüntette magát a 39-ik landwehr-ezred, ép úgy mint majusban Neuwillenél. Itt több mint 1200 embert, köztük egy angol dandárparancsnokot és több tisztet foglyul ejtettünk és 10 géppuskát zsákmányoltunk. A Reims és az Argonneok között egy német hadosz-

tály kénytelen volt második állást elfoglalni. Egyébként az ellenség összes előretörési kísérletei itt is meghiúsultak. Derék csapataink a legnagyobb veszteséget okozták az ellenségnek. Észak-német és heszszeni landwehr kiválóan verekedett. Több mint 3750 francia, köztüktől 39 tiszt esett fogságunka. Egyik harci repülőnk Cambraitól nyugatra lőtt le egy angol repülőgépet. Bölke hadnagy Metzről délre idézte elő egy Voisin-repülőgépet lezuhanását. Három gépből álló francia repülőrajból Böhm altiszt két repülőgépet lezuhanását idézte elő. Keleti hadszíntér: Hindenburg hadcsaportja: Vilejkától keletre újabb támadások visszautasítottunk. Nyugatra heves harc folyik. A Smorgon és Visnev közötti arcvonalon több ponton behatoltunk az ellenség állásaiba; Saberesinánál oroszokat a Berezina mögé vetettük vissza. Djeljatcsinél és Liubsnál elértük a Nyement. 900 oroszot elfogtunk, 2 géppuskát zsákmányoltunk. Lipót herceg hadcsaportja: Az ellenséget még hátrább szoritottuk. Ötszázötven foglyot szállítottunk be. Mackensen hadcsaportja: A helyzet változatlan. Délkeleti hadszíntér: A német csapatoknál jelentősebb esemény nem történt.

Török jelentés.

(Szept. 25.) Dardanella front. Anafortánál felderítő oszlopaink visszafoglalták azoknak az állásoknak egy részét, amelyeket az ellenség a partraszállás alkalmával megszállott. Sed il Bahrnál egyik osztagunk megakadályozta, hogy az ellenség bombákat dobjon. Kaukázusi front. Vántól keletre, Hosab környékén előretört osztagaink megverték az ellenséget, amely keleti irányban menekülni volt kénytelen. Sok puská és hadiszter maradt a kezünkben.

A Török Vörös Félhold képeslevezőlapjait 20 fillérért árusítja az Országos Bizottság (Budapest — Képviselőház.)

A háztartási fémtárgyak rekvizálása.

Vasárnap, szept. 26-án a hivatalos lapban a honvédelmi miniszternek egy újabb rendelete jelent meg, amely a háztartásokban használatos fémtárgyaknak, főként edényeknek, egyszerű asztali készleteknek, mosó- és főző-üstök, tűzhelyekbe beépített vízmelegítő csapokkal együtt, fürdőkadák, fazekak, lábosok, egyszerű gyertyatartók, vasalók, sárgarézláncok, butorlábak, rézkilincsek, zárpajzsok, stb. hadi célokra való igénybevétele iránt intézkedik.

Ennek az intézkedésnek az a célja, hogy a hadsereg fémszükségletét bármilyen hosszú háború esetére is biztosítsa.

Köztudomású tény az, hogy ellenségeink bizton számítottak arra, hogy bennünket és szövetségeseinket a világháború elvágván a háború folytatásához szükséges fontos nyersanyagok, főként a fémek tekintetében kiéheztetnek. Ellenségeinket ezen a téren is keserves csalódás éri.

Most már megállapítható, hogy azok a szervezési intézkedések, melyeket a kormány a fémszükséglet biztosítása végett tett s amely intézkedéseknek egy program szerinti végrehajtott pontja a most kiadott rendelet is, a hadsereg fémszükségletét beláthatatlan időre képesek biztosítani.

Hogy a kormány megóvja a közönséget az ezzel a rendelettel járó esetleges kellemetlenségektől, gondoskodott arról, hogy a hadi célokra igénybe vett fémedények zománccal, ónozott vasedénnyel s más hasonlókkal lehetőleg teljesen pótolhatók legyenek s hogy a fémtárgyak bevonása következtében beálló kereslet az árakat fel ne szöktesse, egyidejűleg a csiszolt, zománcolt

és ónozott vaslemezdedények, öntöttvas edények és vas mosóüstök legmagasabb árát is megállapította.

Az ár, amit a hadi célokra igénybe vett fémtárgyakért fizetni fognak, szakértők véleménye szerint is méltányos, de minden esetben legalább is akkora, hogy pótoló tárgyak beszerzését lehetővé teszi.

Az igénybevétel csupán a vörösrézből és nikkelből és a vörösréz ötvözetéből (sárgarézt, tombak, bronz) készült tárgyakra terjed ki.

Az igénybe vett tárgyakat bejelenteni nem kell és beszoállításuk csak folyó évi november hó 30-ika után fog külön elrendelést, ezen időpontig azok birtokosaik használatában maradnak.

A rendelet kibocsátása és az igénybe vett tárgyak beszoállításuk között tehát két hónapnál hosszabb időköz van. Ezen időköz arra szolgál, hogy mindenkinek kellő ideje legyen a hivatalos rekvizálással járó alkalmatlanságoktól szabadulni.

Hogy ugyanis a hivatalos rekvizíció úgy az azt végző bizottságoknak, mint a nagyközönségnek megkönnyítesse, a honvédelmi miniszter megbízta a Magyar Szent korona Országainak Fémközpontra Részvénytársaságot (Budapest, V. Nádor-utca 5), amely vállalat nem nyeresékesre alakított hanem a hadsereg részére szükséges fémek bevásárlásában a hadvezetésnek kereskedelmi szervezete, hogy az igénybe vett fémtárgyak összevásárlására egy az ország minden részébe szétágazó kereskedő-szervezetet létesítsen. A Fémközpontra megbízottjai, leginkább vaskereskedők, jogosítva vannak az igénybe vett tárgyakat szintén minden nyeresékes kizárásával hatóságilag megállapított árakon összevásárolni s azokat a hadvezetés céljaira a Fémközpontra adják át.

November 30-ig az is szabadságában áll mindenkinek, hogy fémtárgyait akár a „Fémek a hadseregnek” akár a „Vasmoszart rézmosság” név alatt működő hazafis fémgyűjtés céljaira felajánlja.

November 30-ika után azonban el fog rendelkezni az összes igénybe vett fémtárgyakat kötelező beszoállítása. A rekvizálást célra alakított bizottságok bonyolítják le.

A hadi célokra igénybe vett fémtárgyakat beszoállításuk elrendelése után ezekhez a bizottságokhoz kell beszoállítani, kívánatos tehát, hogy az esetleges bajok elkerülése végett fémtárgyait saját érdekében kellő időben vastárgyakkal pótolja.

Ha azonban ez a pótlás a beszoállítás idejéig meg nem történt s birtokosa a beszoállítandó tárgyat egyáltalán nem nélkülözheti, az ily tárgyat a beszoállításra kitűzött első időpontban sem kell beszoállítani; azonban a tárgyak birtokosa köteles azokat személyesen vagy megbízott útján az átvételi bizottságnak bejelenteni. A bizottság azután mérlegelve a körülményeket a nélkülözhetlenség és a pótlás nehézségének mértékéhez képest rövidebb vagy hosszabb határidőt tűz ki a tárgyak beszoállítására.

Az intézkedés egész szervezete alkalmazkodni kíván az életviszonyokhoz s az állam szükségletét oly módon kíván kielégíteni, hogy a közönség érdeke lehetőleg megkíméltesse.

Hirek.

— **Katonai kinevezések.** Bokrossy Jenő népfőlkelő mérnököt népfőlkelő mérnök-hadnaggyá nevezte ki a hadtestparancsnokság. A honvédelmi miniszter pedig Tapolcay Pál, Orbán József, Dallos János, Nagy Lajos és Rusznyák Ferenc lelkészeket róm. kat. honvéd segédlelkészekké nevezte ki.

— **Változás a veszprémi törvényszéknél.** Az igazságügyminiszter Puskás István ügyvédjelöltet törvényszéki jegyzővé nevezte ki; — Dr. Balla Géza jegyzőt pedig a győri kir. törvényszékhez helyezte át.

szesz hatása következtében összekülönbözött Fehér Imre, Vaderna, harctéréről haza érkezett vitézzel, minek következtében Vaderna úgy vágta a boros tüveget Fehér fejéhez mint valami kézi bombát a muszka koponyához. — Fehér sebét bekötöztette azután — nos azután iddógáltak tovább.

— Szerencsétlenség. Wurm Jánosné nagygyimóti földmivesnéhez beosztott muszka fogoly, a tulajdonosnő kétlovas kocsiával a papai főutca 13 szám háza előtt várakozott. A lovak megbokrosodtak, a muszkát elrántották, akinek a kocsí bokán fölül eltört a lábát. Az arra menő dr. Darányi Árpád főtörzsorvos a bencés gimnáziumba levő hadikórházba szállíttatta.

— Vasárnapi Ujság. A lap szeptember 26-iki száma pompás harctéri fényképeket közöl összes harctereinkről. A fényképeken kívül egy sorozat rajz is van: Ágotha László honvédtüzértszti érdekes rajzai az orosz harctérről. Szépirodalmi olvasmányok: Laczkó Géza és Kuprin regénye, Szőlősi Zsigmond tárcája, cikk az orosz generálisokról. Egyéb közlemények: Bányay Elemér temetésének képei s a rendes heti rovatok: a háboru napjai, Irodalom és művészet, Sakkjáték, Halálozás stb. — A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre *öt korona*, a „Világkrónika”-val együtt *hat korona*. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV. Egyetem-utca 4.) Ugyanítt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre *két korona 40 fillér*.

Egy teljesen jókarban levő Remington írógép jutányos árért eladó Megtekinthető Szalai Mór elektrotechnikuskánál, Veszprém, Rákóczi-tér 24.

! Uszoda és kádfürdő !

Veszprém, Hosszu-utca.

Van szerencsém a n. é. közönség nagybecsű pártolásába ajánlani a Hosszu-utcán lévő

Hoffenreich-téle

Uszodát és kádfürdőt,

amely szép árnyas kertben fekszik.

A fürdő és az uszoda is egész nap nyitva.

A kádfürdőhöz kizárólag forrásvíz használatik!

Masszirozó és tyukszeuvágó a vendégek rendelkezésére áll.

Szíves támogatást kér

Kalmár Lajosné,

mint hadbavonult férjem méghatalmazottja, fürdőbérlet.

Egy tanuló felvétetik Szalai Mór villanszerelőnél.

Veszprém rend. tan. város polgármesterétől.
13330/1915. szám.

Hirdetmény.

Közzéteszem, hogy a város háztartási, vízvezetéki, szegényházi stb. 1916. évi költségvetés előirányzatai elkészültek s a polgármesteri hivatalban a hivatalos órák alatt közszemlére ki vannak téve.

A költségvetéseket minden adózó betekintheti és esetleges észrevételeit a hivatalos órák alatt beadhatja.

Veszprém, 1915 évi szeptember hó 15-én.

Dr. KOMJATHY,
polgármester.

Egy kitünő zongora eladó. Cim: Szalai Mór Rákóczi-tér 24.

Névjegyek, stb.

mindenféle

könyvnyomdai

munkákat

izlésesen

és

jutányosan

készít

PÓSA ENDRE könyvnyomdája

VESZPRÉM, Rákóczi-tér 3. szám. (Saját ház.)

Könyvkereskedés.

(Telefon 93.)

Könyvkötészet.